

Rapport 2007:117

Arkeologisk förundersökning

Alvastra 5:3

Invid RAÄ 1
Alvastra 5:3
Västra Tollstad socken
Ödeshögs kommun
Östergötlands län

Fredrik Samuelsson & Viktoria Björkhager

Alvastra 5:3

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

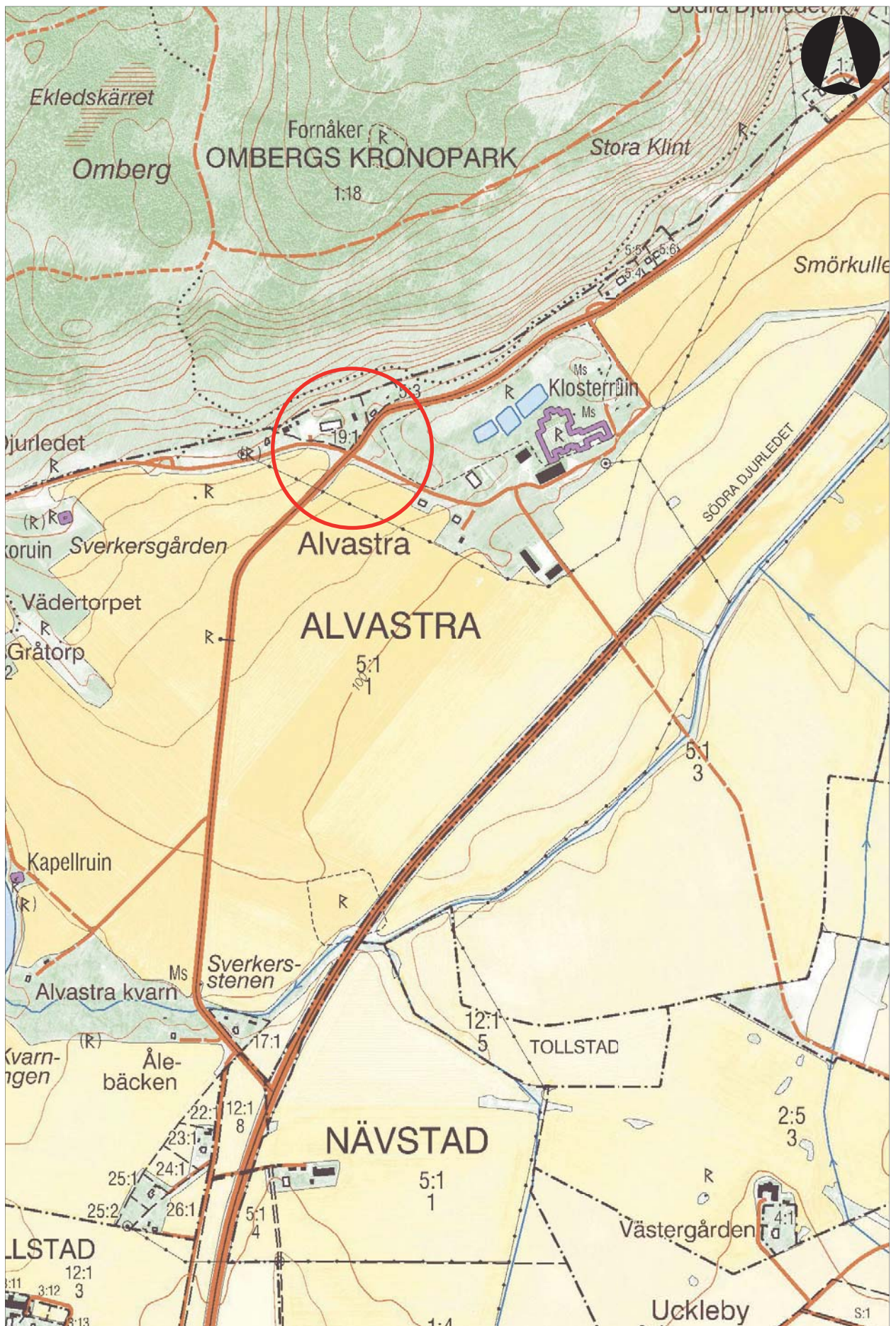
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I november 2002 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning inom ovan rubricerad fastighet. Förundersökningen utfördes inför nedläggande av VA-ledningar, utbyggnad av bostadshus samt anläggande av en trekammarbrunn. Arbetet utfördes på uppdrag av Hans-Olof Bolling och bekostades genom bidrag från länsstyrelse. Vid förundersökningen påträffades ingenting av arkeologiskt intresse.

Fredrik Samuelsson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i november 2002 en arkeologisk förundersökning inför nedläggande av VA-ledningar, utbyggnad av bostadshus samt anläggande av en trekammarbrunn inom fastigheten Alvastra 5:3, Västra Tollstad socken, Östergötlands län. Förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Hans-Olof Bolling. Länsstyrelsen i Östergötlands län svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen var antikvarie Viktoria Björkhager och ansvarig för rapportarbetet var Viktoria Björkhager och undertecknad.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området är beläget invid Alvastra klosterruin (RAÄ 1). Klostret grundades år 1143 och var tillsammans med Nydala kloster de första cisterciens-klostren i Norden. I samband med reformationen 1527 förlorade Alvastra kloster successivt sina egendomar till kronan och efter år 1529 hade klostret inte längre någon abbot. Klostrets byggnadsmaterial återanvändes allt eftersom och under 1700-talet återstod enbart ruinen av själva kyrkobyggnaden. Sedan 1898 har klosterruinerna dels undersökts arkeologiskt och dels reparerats samt restaurerats i omgångar (Karlsson 2000, Molin 2004, Räf 2000).

Cirka 150 m väster om det aktuella området finns en registrerad boplats (RAÄ 19). På platsen har skörbrända stenar, brända ben och keramikfragment påträffats. Boplatsens begränsning är okänd.

I maj 2004 utförde Riksantikvarieämbetet, UV Öst en förundersökning vid Omberg – Västra Tollstad. Undersökningen föranleddes av en planerad elkabelnedläggning samt anläggandet av ett flertal tillhörande transformatorstationer. Ca 160 m sydost om Alvastra 5:3 togs ett antal sökschakt upp. I dessa påträffades kulturlager samt en möjlig medeltida byggnad (Molin 2004).

Syfte

Syftet med förundersökningen var att tillse att fast fornlämning inte kom till skada genom det planerade markgreppet. Fornlämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Förundersökningens resultat skulle kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta beslut i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes inför nedläggandet av VA-ledningar, utbyggnaden av bostadshuset samt anläggandet av trekammarbrunnen. Vid undersökningen drogs ett antal sökschakt utmed vägkanten samt i sluttningen bakom bostadshuset.

Resultat och tolkning

Vid undersökningen framkom inget av arkeologiskt intresse.

Ledningssträckan gick i vägkant, från en befintlig kommunal vattenledning söder om Turisthotellet, utmed den södra sidan av vägen fram till den aktuella fastigheten. Från vägen fram till huset kom ledningen att gå i gamla rör.

Den största delen av ytan för den planerade utbyggnaden var redan utgrävd men ett mindre schakt upptogs i vilket glas, porslin och tegelpannor påträffades.

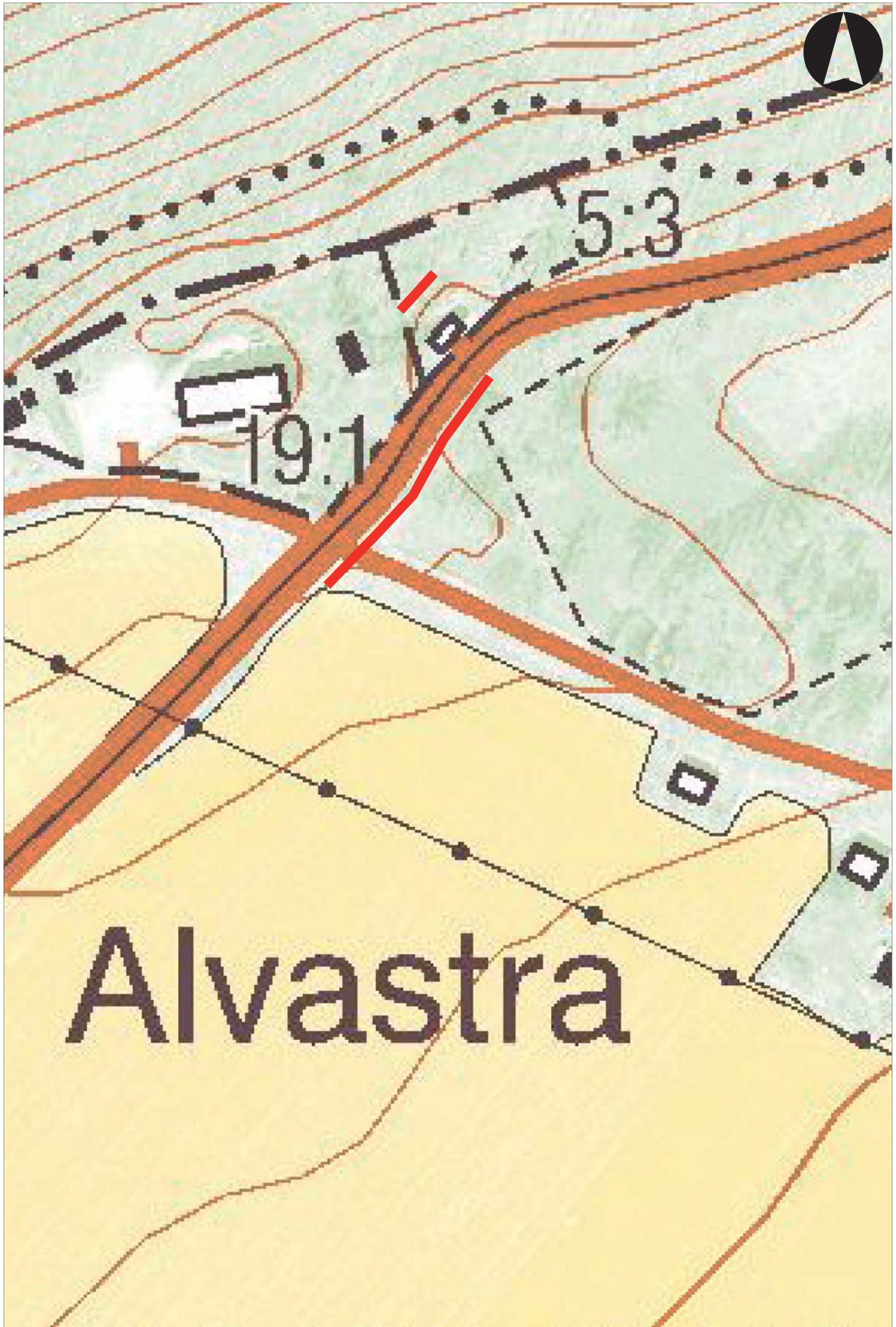
Trekammarbrunnen var planerad att anläggas på en redan utschaktad yta varför inga sökschakt togs upp.

Referenser

Karlsson P. 2000. *Ålebäcken vid Alvastra*. Rapport UV Öst 2000:9. Linköping.

Molin A. 2004. *Kabelschakt vid Omberg*. Rapport UV Öst 2004:30. Linköping.

Räf E. 2000. Alvastra Kloster. *Svenska kulturminnen 44*. Riksantikvarieämbetet. Uddevalla 2000.

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med schakten markerade. Skala 1:1 000.

Tekniska uppgifter

Lokal	Alvastra 5:3
Socken	Västra Tollstad
Kommun	Ödeshög
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 1
Ekonomiska kartans blad	084 26 (8E 2g Västra Tollstad)
Koordinater	X6464218, Y1432428 – X6464283, Y1432471
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Höjdsystem	Rikets
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens dnr	431-12276-02
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2002-10-16
ÖLM dnr	423/02
ÖLM projektnr	Ä6762
Uppdragsgivare	Hans-Olof Bolling
Kostnadsansvarig	Länsstyrelsen i Östergötlands län
Projektledare	Viktoria Björkhager
Rapportarbete	Viktoria Björkhager, Fredrik Samuelsson
Fältarbetstid	2002-11-14
Totalt undersöktes	Ca 25 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Johan Levin
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:117 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde i november 2002 en arkeologisk förundersökning inför nedläggande av VA-ledningar, utbyggnad av bostadshus samt anläggande av en trekammarbrunn inom fastigheten Alvastra 5:1, Västra Tollstad socken, Östergötlands län. Vid förundersökningen påträffades ingenting av arkeologiskt intresse.